

ISBN 978-86-82873-21-1

ЗБОРНИК ИНСТИТУТА
ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ
I

ПОСВЕЋЕНО ДР ДРАГУ ЋУПИЋУ
ПОВОДОМ 75-ГОДИШЊИЦЕ ЖИВОТА

Уређивачки одбор:

др Гордана Јовановић, редовни професор, др Александар Лома,
дописни члан САНУ, др Предраг Пипер, дописни члан САНУ,
др Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, др Стана Ристић,
научни саветник, др Срето Танасић, научни саветник

Главни уредник:
Срето Танасић

БЕОГРАД
2008

ISBN 978-86-82873-21-1
УДК 811.163.41(497.16)'282.3
811.163.41(497.16)'342.2
2008.

НИКОЛА РАМИЋ, Београд

АКЦЕНАТ ИМЕНИЧКИХ ЗАМЈЕНИЦА У ГОВОРУ БОГДАША

Говор Богдаша, села у југозападној Босни, спада у јужну групу западnobосанских говора источнохерцеговачког дијалекта, имајући у виду начин на који је М. Дешић представио ијекавске говоре Босанске крајине.¹ Богдаши заједно са још петнаест српских села смјештених по ободима доњег Ливањског поља чине једну релативно хомогену цјелину, чији говор није монографски описан, а научној јавности познат је само у неким аспектима.² Ипак, доста је забиљежених података о овом говорном подручју, првенствено у упитницима рађеним за потребе дијалекатске картографије.³ И овај прилог је рађен у форми како би могао бити користан за израду Српског дијалектолошког атласа,⁴ али је грађа обрађивана и на начин који омогућава његово инкорпорисање у цјеловитију студију из дијалектолошке акцентологије о овом српском народном говору.

Кључне ријечи: дијалекат, акцентуација, замјенице, акценатска норма, дијалекатска картографија.

0. Основни задатак свакога истраживања акцената замјеница свакако јесте представљање тога стања у личних замјеница – због њихових суплетивних облика (промјенљивост облика сугерише и разлике у акценатима), али прије свега због чињенице да на српској језичкој територији влада велика неуједначеност у вези са тим. Различита су и тумачења те

---

¹ Деш. ЗБИГ. Село се налази на сјеверном рубу доњег Ливањског поља, испод планине Старетине.

² М. Дешић у поменутој монографији попуње ово подручје када прати домашаје појединих изоглоса, а Н. Рамић је детаљније представио стање континуаната јата (Српски језик IV/1–2, 419–446). Хомогеност у погледу етничког састава становништва (у питању су српска села), као и релативна уједначеност у погледу карактеристика говора, омогућава представљање стања изношењем говорне слике и у једном од његових села.

³ За потребе *Српског дијалектолошког атласа* попуњени су упитници у селима Богдаши и Прово (Н. Рамић), и Бастаси (Д. Козомара). Уп. БХ у Нуглашници је попунио Ј. Баотић, а у Бојмунтима Д. Вујичић.

⁴ Према упутствима Б. Николића, уп. Ник. Б. У, 326.

шароликости, а томе се још придружује неуједначеност акцента осталих именичких замјеница. Насупрот овоме, „придевске заменице, односно акценат ових речи и нема, тако рећи, никакве граматике која би била предмет ових наших расправљања.“⁵

1. А у стању акцената личних замјеница намеће се, између осталог, питање односа ген.-ак. сг. и дат.-лок. сг. замјеница 1. и 2. лица и повратне замјенице *себе*.

У ген.-ак. личних замјеница 1. и 2. лица и повратне замјенице *себе* овај западнији новоштокавски ијекавски говор има, по правилу, очекиване акценатске ликове са краткосилазним акцентом на првом слогу *мѐне, шѐбе, сѐбе*:⁶

пита́ли мѐне, зна́деш мѐне, ви́ди ти шѐбе, чу́ва сѐбе, мѐне слу́ша, мѐне се ти́чѐ, ни́је шѐбе, сти́ди се са́мога сѐбе, шѐбе не́ће по́знати.

Исти акценат је и у дат.-лок. ових замјеница *мѐни, шѐби, сѐби*:

вуче сѐби, да́ј мѐни, не́ће шѐби, мѐни се зна́, ка́заће се шѐби, во́лим сѐби не́к шѐби, сва́к сѐби, са́мо ти мѐни ја́ви.

Оваква изједначеност акцената, и то у правцу краткосилазног акцента, различито је тумачена⁷, а цјеловито сагледавање процеса уједначавања акцента, као и начина превладавања једнога од кратких акцената, могуће је само ако се представе и прилике у вези са преношењем акцента на проклитику.

А акценат се на проклитике преноси на начин који потврђује стабилизација силазни акценат, али и начин неутрализације акценатских разлика под утицајем акцента множинских облика,⁸ јер је преношење ново.

На једносложне приједлоге акценат се преноси у виду краткоузлазног, по типу: *ко́д мене, о́ мени, за́ шебе, и́д шеби, на́ себе, и́д себи*, па је тако

⁵ Стев. КА, 150. Наравно, свеобухватан приступ акцентима у монографском представљању говора захтијева обраду акцента и придјевских замјеница.

⁶ Очекивани су акценатски ликови, јер је познато да западнији ијекавски говори углавном показују другачије стање у односу на један дио југоисточне гране источнохерцеговачког дијалекта, гдје је типичан Вуков краткоузлазни акценат (Уп. Ник. ГСП, 135 и тамо наведену литературу). Форме са краткосилазним акцентом веома су распрострањене у новоштокавштини: уп. нпр. Петр. ГЗ, 152; Пецо ГИХ 187; Пецо АО, 38; Драг. ЛГ, 147 ..., а при стандардизацији хрватскога књижевног језика проглашене су једино исправнима (Вук. НХКЈ, 184). У непосредном сусједству говорнога подручја у којем се налази село Богдаши, у говору Хрвата у Злоселима, селу које је на подручју Купреса, забиљежено је *шебе* (као и *мени, шеби*, а са оваквим акценатским ликом у вези је и *њеџа*, такође у говору Злоселана) (Уп. БХ, у оквиру пројекта *Босанскохерцеговачки дијалекатски комплекс – синхронична дескрипција и однос према стандардном језику*). У говору Хрвата ливањско-дувањскога подручја у ових облика замјеница акценат је краткосилазни (Рам. ЛД, 350).

⁷ Преглед тумачења и критички осврт на њих даје Б. Николић (Ник. Б. МНА, 42–48).

⁸ Вуков. АПД, 266.

о̀стави ко̀д мене, крај себе, (и са дуљењем пред сонантом) крај себе, држй го̀ себе, прѠлй ѝд себи, сѐби ѝд себи, пропало би ѝд шеби.

По истом типу је и преношење на двосложне (и вишесложне) приједлоге: *иза мене, исѠре шебе, ѡкрај себе*, (и са дуљењем) *ѡкрај себе* стѠј *иза мене*, таман *исѠре шебе*, мѠтни *више мене*, ба̀цали ѡ̀реко̀ себе, чѐле око̀ шебе, нѐ могу̀ се између̀ себе.

Преношење је у виду краткоузлазног акцента и онда када се у позицији проклитике нађе везник *и мени и шеби, ни себи, ни мене, ни шебе, и себе*

и мени је додијала, дај мало *и мени*, неће *ни шеби* дати *ући*, *и себе* је *у̀рвѠ*, не *чу̀ва ни себе*, *и мене* су зва̀ли, *ни шебе* се не сјећа.

У везама једносложни приједлог који се завршава на вокал и енклитичка форма замјеница акценат је дугоузлазни, па су овдје обични акценатски ликови: *на ме, за ше, на се*

кѠш *на ме*, јѠдво по̀шла *за ме*, чу̀ли *за ше*, ѡ̀вли до̀шли *ѡ ше*, у̀дарио *на се*, зна̀ *за се*, го̀ре *ѡ се*, тај зна̀ и *у се* и *на се*.

Двосложни приједлози, а то су углавном они који се могу појављивати и без крајњег *а* (па се тако завршавају на сугласник), у везама са енклитикама су са тим *а*, које је обавезно дуго: *у̀за ме, нѝза ше, ѡ̀реда се* стѠј *у̀за ме*, на̀ко̀ *кредза ме*, иза̀ће *ѡ̀реда ше*, бла̀го *ѡ̀реда се*, смѠто̀ *ѡ̀реда се*, нѐ да̀ *нада се*, нѐка̀ струја *у̀за ме*, ста̀ *нада ме*.

Таквог акцента су и други двосложни (и вишесложни) приједлози: *у̀зѠли га међу̀ се*, *у̀зимали се ѡ̀змеђу̀ се*, *прође мѝмо ше* (исп. и прил. *на̀ѡремѠсе, на̀да̀се*).

Са облика инстр. сг. ових замјеница акценат се редовно преноси, и то на једносложне приједлоге као краткосилазни: *за мнѠм, са мнѠм, за шѠбѠм, ѡ̀ре шѠбѠм, за собѠм, ѡ̀ре собѠм*

ош *са мнѠм*, ај *за мнѠм*, бугарй *за собѠм*, ѐта й *за шѠбѠм*, го̀ни Ѡвце *ѡ̀ре собѠм*, зна̀ли се *са мнѠм*, *ѡ̀ре шѠбѠм* је па ѡ̀је, а преношење је старо и ако је приједлог двосложан *ѡ̀реда мнѠм* га нападе, ма̀ја је била *нада мнѠм*, нѐ стѠј *нада мнѠм*, бр̀же *ѡ̀реда мнѠм*.⁹

2. Облици за 3. лице сг. личних замјеница имају акценатске ликове *Ѡн, Ѡна, Ѡно*. Замјеница за мушки род редовно је са дугосилазним акцен-том,¹⁰ а нема ни ликова са краткосилазним акцен-том за средњи и женски род.¹¹ Замјеница *он* је редовно са краткосилазним акцен-том у облицима ген.-ак. *њѠа*, односно дат.-лок. *њѠму*.

⁹ „Појава је општесрпскохрватска.“ (Ник. Б. МНА, 47).

¹⁰ У Змијању Петровић биљежи и *Ѡн* (Петр. ГЗ, 153), а такав лик, који се иначе јавља на разним странама, овдје је могућ само у експресивном изражавању – *Ѡн* (или *Ѡн*) *ће мѠни* ... што не сматрамо релевантним карактеристиком говора.

¹¹ У сусједних икаваца може се чути *Ѡна* (Рам. ЛД, 350).

Преношење акцента на проклитику са облика ген.-ак. и дат.-лок. замјенице *он* је новоштокавско:

имā у њеīа, иò њему мōш како ти вōља, стāни изā њеīа, исцīрeд њеīа, ò њему се рāдī ... зовни и њеīа, нe дā нī њему.

Када је у питању ном. ове замјенице, а тако је и са ном. замјеница *ја*, *иī*, *ми*, *ви*, акценат се на проклитику (сада везник) преноси у новоштокавском духу: нī òн, и òн, и јā и иīи, и ми, нī ви, нī ми.¹²

Од краћих форми акузатива замјенице трећег лица *он* у приједлошким везама јавља се искључиво контаминирано *ња*,¹³ и увијек је акценат дуги узлазни када су приједлози једносложни, а када су двосложни онда је акценат кратки силазни на првом и дужина на другом слогу (дакле, није забиљежена енклитика *њ*, па ни приједлошке везе са дугим силазним акцентом на једносложној проклитици): *зā њīа*, *у њīа*, *иò њīа*, *мӣмō њīа*, *ӣрeдā њīа*, *крòзā њīа*

зā њīа си чўо, дòшло иò њīа, стāни нā њīа, мӣмō њīа мој сīнко, прò-било скрòзи *крòзā њīа*, прибила се *узā њīа*.

У дат. и лок. замјенице *она* подједнако су обичне непроширена форма *њòј* – нòси *њòј*, пòдāј и *њòј*, чўли ò *њòј*, и форма проширена партикулом *-зи њòјзи*, у које се *ј* често не изговара па гласи *њòзи*: *иò њòјзи* пò-слò, *имā у њòјзи* трī кила, дā се тò *њòзи*, *иò њòзи* је лāко, а ваља нагласити да је у проширеном дативском облику редовно биљежен дуги силазни акценат *њòјзи*: ај *њòјзи*, пòдāј *њòјзи*, цāбe тī *њòзи* гòворīш.¹⁴

3. Замјенице *ми*, *ви*, *òни*, *òне*, *òна* у ген.-ак. имају акценатске ликове са дугим силазним акцентом: *нāс/нāске*, *вāс/вāске*, *њī/њīје*

имā *нāс* дòста, вāмо *нāске* знāдū, *њī* су се бòјāли, бīло чўдо *њīје*, тò *вāс* бòлī, *нāс* зовū Јовићи, *њī* (зову) Стòјановићи.

Акценат се на проклитику преноси у виду краткоузлазног: *зā вāс* се чўло, *иò нāс* нīси мòрò дòлазити, *у нāске* је вāкò, *у њīје* тāмо стāли двī године, и *вāс* је дòста бīло.

У дат.-инстр.-лок. пл. 1. и 2. лица акценат је краткосилазни, а као наглашени облик најчешће се употребљава стари облик инструментала *нāми*, *вāми* (поред *нāма*, *вāма*), а када се акценат преноси на проклитику, онда је то у новоштокавском духу:

зā нами се нāдовезò, *ӣрeд нами* ко прeло, дòћe крāве *зā вами*, нāкa-лò се ићи *зā нами* ... стāли вòде *међу нама*, штā е тò *међу вами* бīло.¹⁵

¹² Уп. Ник. ГСП, 42.

¹³ Уп. Марет. Гр., 192.

¹⁴ Исти акценат биљеже и М. Дешић у западној Босни (Деш. ЗБИГ, 243) и М. Драгичевић у Лици (Драг. ЛГ, 148), а о ареалу јављања лика са дугим узлазним акцентом у ијекавским говорима в. Ник. ГСП, 135. У говору сусједних икаваца биљежено је акценатско двојство *њòјзи/њòјзи* (Рам. ЛД, 372; в. и изоглосу у икавским говорима).

¹⁵ Примјере старог преношења спорадично је биљежио М. Дешић у сусједним говорима у западној Босни (Деш. ЗБИГ, 243), а М. Николић констатује да је старо прено-

Ново преношење је и са замј. 3. лица: зна се *ӣо њима*, *међу њима* било смрада, *н̄е било пара̄ ири њима*, *ӣред њима* вазда отава.

4. И овдје је веома честа употреба краћих, енклитичких форми личних замјеница,¹⁶ а та учесталост могла би бити један од разлога да је обично да се у приједлошким конструкцијама енклитички понашају и пуни замјенички облици *њу*, *нас*, *вас*, *њи*: *ӣо њу*, *ӯ њу*, *за̄ њу*, *ӯ нас*, *ӣо вас*, *за̄ нас*, *на̄ њи*, *ӣодга̄ њу*, *мӣмо̄ њи*, *ӣредга̄ вас*, *ме̄ђу нас*

ђавли дошли ӣо њу, *гледга̄ ӯ нас*, *бӣ за̄ нас главу да̄*, *метӣ ӣодга̄ њу* *сламе̄*, *трке̄ мӣмо̄ њи*, *дошли воде ме̄ђу нас*.¹⁷

5. Именичке замјенице *ко̄* и *шӣа̄* / *шӣо̄* су са кратким силазним акцентом *ко̄ ӣде̄*, *ко̄ ће̄ зна̄ти*, *шӣа̄ рад̄иш*, *шӣа̄ сӣ ӯзб̄*, *шӣо̄ сӣ дош̄о̄*, *шӣо̄ н̄ћеш*, *шӣо̄ сте се на̄пили*.

Форма *шӣа̄* употребљава се у упитном значењу, а *шӣо̄* у значењу упитног прилога *зашӣо̄* („због чега“), а овдје диференцијацију истичемо због тога што *шӣа̄* (у упитном значењу), а тако и *ко̄*, могу доћи и под дугим силазним акцентом у додиру са енклитиком (*је*):

шӣа̄ е, *шт̄о сӣ з̄ин̄о̄*, *шӣа̄ е било*, *ко̄ е са̄да̄*, *ко̄ е то̄ менӣ дош̄о̄*, *шӣа̄ е болан те̄би*, *ко̄ е мо̄го̄ зна̄ти*, *шӣа̄ е то̄га̄ било*.

У вези са енклитикама су и акценатски ликови са краткоузлазним акцентом: *шӣо̄ ће̄ ти то̄*, *шӣо̄ ћеш ко̄д ње̄*, *шӣо̄ ће̄ онӣ т̄ӯ*, *шӣо̄ ће̄ ти вӣле*, *шӣа̄ ће̄ ко̄т кӯће̄*, *шӣа̄ ћеш у селу*.¹⁸

Иако је обично да се употребљавају форме са пуним наставком *-иа* ген.-ак. замјенице *ко* и ген. замјенице *шӣа̄/шӣо̄ ко̄иа̄*, *че̄иа̄*, када се акценат на проклитику не преноси *за ко̄иа̄*, *ко̄ӣ ко̄иа̄*, *иш̄ че̄иа̄ ... за ко̄иа̄* је, *иш̄ че̄иа̄* се пӣје, могу се чути и форме без вокала *а* у наставку, када се нагласак помјера *ӯ чем̄ ћеш*, *има̄ лӣ ӯ ко̄ӣ*, *о̄ чем̄ тӣ то̄*.

Умјесто форме генитива *че̄иа̄* може доћи и *шӣа̄*, па се акценат на проклитику преноси *о̄ шӣа̄ не̄ћу*, *о̄ шӣа̄ е с̄ам̄ љав̄о̄ зна̄*.

И овдје је старо преношење у *за̄ шӣо̄*, *ӣд̄ шӣо̄*.¹⁹ *за̄ шӣо̄* ћеш *то̄*, *ӣд̄ шӣо̄* сӣ *пр̄до̄*.

6. Општа замјеница *свако̄* гласи *сва̄к*:²⁰ *сва̄к зна̄*, *сва̄к ће̄ ти ре̄ћи...*

У осталих именичких замјеница сложених са *-ко* и *-шӣа̄* стање акцената не разликује се битно од онога што налазимо у књижевном изговору: *не̄ко*, *не̄шӣо̄* / *не̄шӣа̄*, *нӣко*, *ӣӣшӣа̄*, *ӣко*, *ӣшӣа̄*, *сва̄шӣа̄*, али је *ђе̄ко*, *ђе̄шӣа̄*.

шење по правилу у случајевима када је проклитика двосложна, док је у везама са једно-сложним проклитикама преношење ново (Ник. ГСП, 44).

¹⁶ „Енклитички облици личних заменица чешћи су од акценатских“ (Стев. ССХЈ I, 304). Уп. и Деш. ЗБИГ, 244; Ник. ГСП, 45, в. и тамо наведену литературу.

¹⁷ Није забиљежена оваква веза са ак. *ње̄иа̄*; уп. Ник. ГСП, 45.

¹⁸ Уп. Стан. УА, 142.

¹⁹ Уп. Реш. Вет., 207

²⁰ Ова замјеница увијек се јавља без крајњег *о*.

Неријетко су замјенице *нико* и *нишија* растављене приједлогом²¹ (који може бити поновљен), али акценат остаје на своме мјесту *ни с кѣм*, *ни са кѣм*, *ни за кѣм*, *ни у шѣа*, *ни око шѣа* ... не пѣтља се *ни у шѣа*, *ни с кѣм* се нисам прорјѣчила, нѣ жалѣ *ни за кѣм*, *с ни с кѣм* се нѣ маре.

Тако је и: *прича с нѣ с кѣм*, *овѣ ни ш чѣм* не удара, подбѣчи *нѣ ш чѣм*, *дава сва ш чѣм* свѣм дјетету, *говори ли с њ с кѣм*, *море ли се њ ш чѣм* избити.

Са узлазним акцентом су замјенице сложене од *ко* и *шија* / *шио* са рјечцом *јог*: *кѣоћ*, *шијѣоћ* / *шијајоћ*, *кѣпи шѣјѣоћ* дјѣци, *ѣће ли кѣоћ* *најѣи*.

7. Основна констатација која произлази из овога прегледа јесте да овај говор потврђује широку распрострањеност акценатских ликова са краткосилазним акцентом у облицима генитива и акузатива једине личних замјеница 1. и 2. лица *мѣне*, *шѣбе*, као и то да су са таквим акцентом и датив и локатив *мѣни*, *шѣби*. Уопштавање тога акцента у овим облицима настало је под утицајем стања у множини²² *нами* / *нама*, *вами* / *вама*. Такав став о поријеклу тих акценатских ликова подупире и ново преносење на проклитику *за мене*, *шѣбе*.

Са овим се поклапа и стање акцента повратне замјенице *себе*, *на себе*, *себи*, *шѣ себи* као и замјенице 3. л. *њѣа*, *за њѣа*, *њѣму*, *ѣ њѣму*.

Поуздани подаци које ће донијети најављени дијалектолошки атласи омогућиће прецизније утврђивање појединих изоглоса, па и ове, а сада се може утврдити да овакво наглашавање карактерише велики дио западније новоштокавштине, у шта се уклапа, уз извјесне локалне специфичности, и стање акцената осталих именичких замјеница.

СКРАЋЕНИЦЕ И СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

- Вук. НХКЈ: Степан Вукушић, Иван Зорић, Марија Grasselli-Vukušić, *Naglasak u hrvatskome književnom jeziku*, Nakladni zavod Globus, Zagreb 2007.
- Вуков. АПД: Јован Л. Вуковић, *Акцентни говори Пиве и Дробњака*, Српски дијалектолошки зборник, књ. X, Београд 1940.
- Деш. ЗБИГ: Милорад Дешић, *Западнобосански џекавски говори*, Српски дијалектолошки зборник, књ. XXI, Београд 1976.
- Драг. ЛГ: Милан Драгичевић, *Говор личних џекаваца*, Српски дијалектолошки зборник XXXII, Београд 1986.
- Марет. Гр.: Томо Маретић, *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*, Matrica hrvatska, Zagreb 1963.

²¹ „Када с којом од тих замјеница стоји приједлог, он се умеђе међу *ни* и међу замјеницу, а *нишио* гласи онда *ни-шио*“ (Марет. Гр., 198).

²² Вуков. АПД, 266.

- Ник. Б. МНА: Берислав М. Николић, *Основи млађе новошћокавске акценџуаџије*, Библиотека Јужнословенског филолога, НС 1, Београд 1970.
- Ник. Б. ЗА: Берислав М. Николић, *Заменички књижевни акценати*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XVIII/1, Нови Сад 1975.
- Ник. Б. У: Берислав М. Николић, *Уџишник за исџиштвање акценџа у шћокавским џоворима*, Јужнословенски филолог XXVII/1–2, Београд 1966–1967.
- Ник. ГСП: Мирослав Николић, *Говори србијанској Полиња*, Српски дијалектолошки зборник, књ. XXXVII, Београд 1991.
- Петр. ГЗ: Драгољуб Петровић, *О џовору Змијања*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XV/1, Нови Сад 1972.
- Пецо ГИХ: Асим Пецо, *Говор исџочне Херцеџовине*, Српски дијалектолошки зборник XIV, Београд 1964.
- Пецо АО: Asim Peco, *Akcentat sela Ortiješa*, Naučno društvo NR Bosne i Hercegovine, Građa X, Sarajevo 1961.
- Рам. ЛД: Никола Рамић, *Ливањско-дувањски џоворни шћиј*, Српски дијалектолошки зборник XLVI, Београд 1999.
- Реш. Вет.: Milan Rešetar, *Die serbokroatische Betonung südwestlicher Mundarten*, Wien 1900.
- Стан. УА: Милија Станић, *Ускочки акценати*, Српски дијалектолошки зборник XXVIII, Београд 1982.
- Стев. КА: Михаило Стевановић, *Књија о акценџу књижевној језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1991.
- Стев. ССХЈ I: Михаило Стевановић, *Савремени срџскохрвајски језик I*, Београд 1981.
- Уп. БХ: *Упитник за испитивање босанско-херцеговаџких говора*, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Odjeljenje za jezik, Sarajevo 1976.

Никола Рамич

УДАРЕНИЕ МЕСТОИМЕНИЈ-СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ В ГОВОРЕ ДЕРЕВНИ БОГДАШИ

Резюме

В настоящей работе автор старается представить состояние ударений местоимений-существительных в говоре деревни Богдаши, принадлежащей группе южных западбоснийских говоров восточногерцеговинского диалекта. Общая картина ударений указывает на включенность в акцентуацию восточногерцеговинского типа, а также на то, что здесь с точки зрения ударений отождествлены родительный падежи ед. ч. и дательный-предложный ед. ч. местоимений 1 и 2 лица и возвратного местоимения *себе*. Такая отождествленность ударений в направлении краткого нисходящего объясняется влиянием состояния ударений во множественном числе; при этом надо также учесть способ переноса ударения на проклитику.